

Kompleks histaminy z gamma-globuliną – Histaglobulina w terapii chorób mediowanych przez histaminę

Prof. dr hab. n. med.
Edward Zawisza^{1,2,3,4}

Lek.
Maciej Rygalski^{2,4}

Mgr
Karolina Zawisza⁵

¹Zakład Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych Wydział Nauki o Zdrowiu AM w Warszawie

²Poradnia Chorób Zapalnych i Alergicznych Górnych Dróg Oddechowych Szpital Bielański Warszawa

³ Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Warszawa

⁴ Gabinet Alergologiczny ul. Boguckiego 1b/13, Warszawa

⁵ Studentka V roku Wydziału Lekarskiego UM Warszawa

T E R A P I A

A complex of histamine and g-globulin in the treatment of histamine mediated diseases

S U M M A R Y

A complex histamine g-globuline has been widely used in Western Europe and Japan for more in the treatment

o allergic diseases. It acts as a nonspecific hyposensitization drug. It has been reported that HG decreases the number of eosinophils in the nasal secretions and peripheral blood of patients with allergic diseases.

In many studies has been documented during placebo trial that inhibitory effect on eosinophil accumulation was significant at 24 hours after challenge.

Histaglobina od ponad 40 lat jest stosowana w terapii chorób alergicznych. Uważa się że może być ona używana jako nieswoisty czynnik desensybilizujący w chorobach mediowanych przez histaminę. W wielu badaniach klinicznych przeprowadzonych w Europie Zachodniej i Japonii wykazano że histaglobina/HG/ podawana w rutynowych dawkach zmniejsza ilość eozynofili w wydzielinie z nosa i krwi obwodowej pacjentów cierpiących na choroby alergiczne. Swoiście zapobiega ona akumulacji eozynofili w miejscu zapalenia alergicznego. W badaniach z użyciem prób prowokacyjnych HG już po 24 godzinach wydanie zmniejsza napływ eozynofili do miejsca zapalenia alergicznego.

Zawisza E.: Kompleks histaminy z gamma-globuliną (histaglobulina) w terapii chorób mediowanych przez histaminę. Alergia, 2013, 4: 43-46

Prezentacja preparatu: Histaglobulina (postać standardowa) powstaje na skutek inkubacji 0,15 mg histaminy z 12 mg γ -globuliny. Inkubacja odbywa się w temperaturze pokojowej (23°C - 27°C).

Terapię kompleksem histaminy z γ -globuliną ludzką zapoczątkował Parrot, który w kolejno w 1951 i 1953 roku opublikował pierwsze prace z tego zakresu. W pracach tych wprowadza on pojęcie histamonopeksi.[1,2]

Cechy produktu leczniczego

Preparaty histaglobulinowe mają zdolność blokowania biologicznej aktywności histaminy. I tę zdolność nazywa on histaminopeksją. Oprócz właściwości histaminopektycznych preparaty te wpływają hamująco na wywołane przez wiązanie z antygenem, uwalnianie histaminy. Jednak dokładny mechanizm działania Histaglobuliny nie jest poznany. Z nowszych prac opublikowanych przez badaczy japońskich wynika, że kompleks histaminy z γ -globuliną hamuje napływ eozynofili do miejsca zapalenia alergicznego (4,5).

Ciekawe jest to, że zarówno histamina jak i γ -globulina podane osobno nie wywołują tego efektu. W badaniach in vitro wykazano, że zarówno histamina jak i γ -globulina wpływają na funkcję eozynofili. Jednak nie dotyczy to migracji tych komórek. Badania porównawcze z kompleksem serotonina - γ -globulina i glutamina - γ -globulina wykazały, że jedynie kompleks histamina - γ -globulina wykazuje te właściwości.[3]

Przegląd biofarmaceutyki

Aby otrzymać aktywny kompleks potrzebna jest inkubacja 0,015 mg histaminy i 12 mg globuliny przez okres 2 godzin. Aby ocenić która cząsteczka jest aktywna należy rozpatrywać 4 możliwości.

Histamina i γ -globulina działają oddzielnie, ale synergistycznie. Jeżeli ta hipoteza byłaby prawdziwa to inhibicja chemotaksji eozynofili byłaby natychmiastowa po podaniu mieszaniny bez konieczności inkubacji przez okres 2 godzin. Jednak przy braku inkubacji mieszanina nie ma wpływu na chemotaksję.

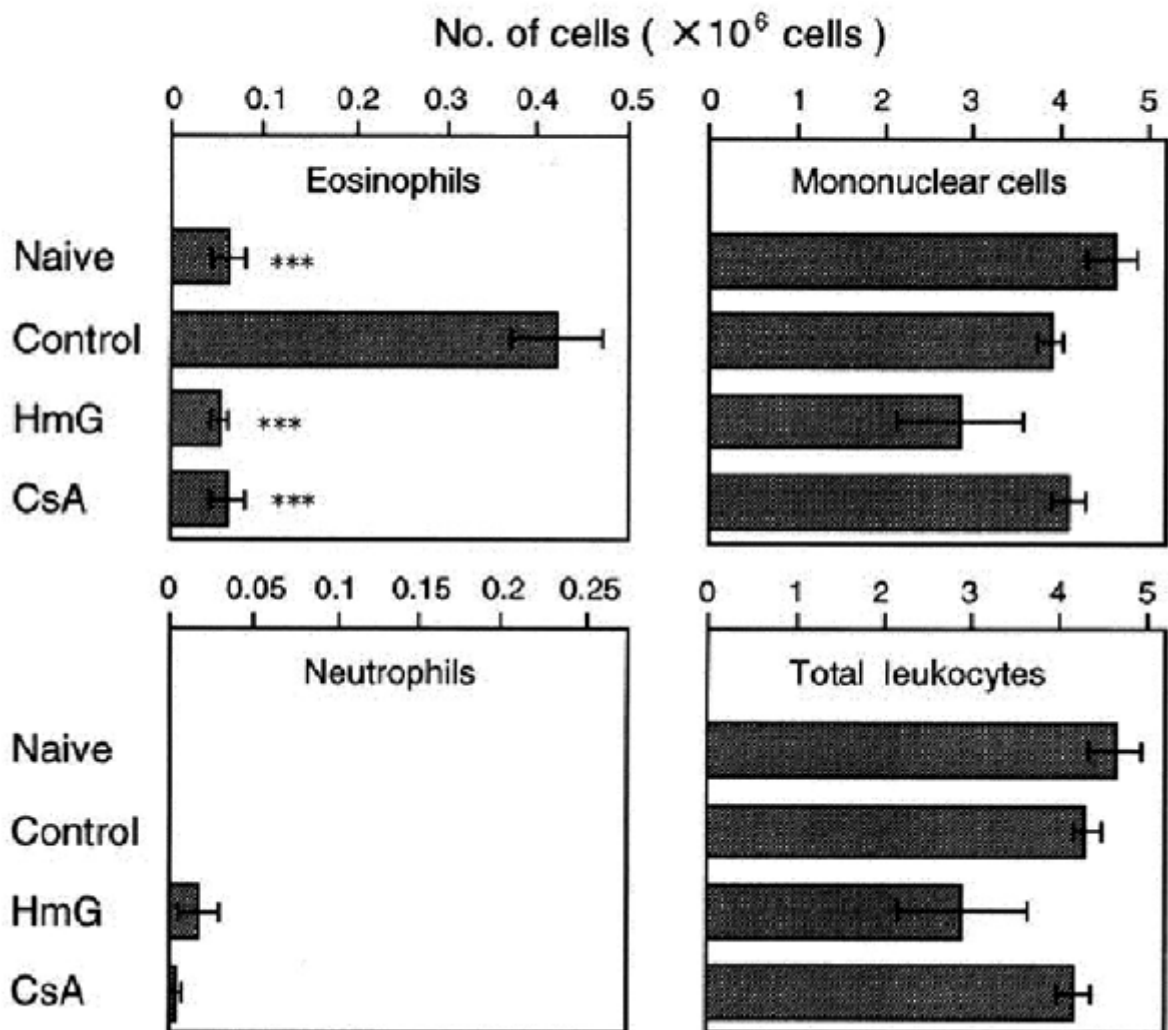
Proces zahamowania migracji dotyczy eozynofili, a nie neutrofilów. W badaniach na zwierzętach (myszy) wykazano, że podanie 150 mg /kg/ na dobę nie wywiera wpływu na akumulację indukowaną przez lipopolisacharydy neutrofilii [4,5].

Ostatnio wykazano, że eozynofile, a nie neutrofile są selektywnie ściągane do miejsca zapalenia alergicznego poprzez:

- działanie czynników chemotaktycznych takich jak: IL-5 i eotaksyna.
- interakcje pomiędzy obecnym na eozynofiliach VLA – 4, a usadowionym na komórkach nabłonkowych ICAM – 1 i VCAM – 1. [6,7]

Na tej podstawie możemy zasugerować, że:

- Histaglobulina może hamować produkcję i uwalnianie IL-5 i eotaksyny z komórek Th2
- preparat specyficznie tłumi chemotaksję eozynofili
- kompleks selektywnie tłumi ekspresję VLA - 4 i VGAM - 1
- preparat specyficznie hamuje dojrzewanie eozynofili w szpiku kostnym.

J.Immunol.1992,Feb.15.148.1086-92

Badania kliniczne

Kompleks histaminy z γ -globuliną ludzką od ponad 25 lat jest stosowany w Europie i Japonii jako lek do niespecyficznego „odczulania” chorób alergicznych. Niezwykle mała ilość objawów ubocznych oraz jego skuteczność spowodowały, że jest on powszechnie stosowany w leczeniu alergicznego nieżytu nosa, astmie oskrzelowej oraz atopowym zapaleniu skóry.

W dwu różnych z użyciem placebo, podwójnych ślepych próbach wykazano jego skuteczność w leczeniu pyłkowicy. Badaniami objęto 264 pacjentów z pyłkowicą. Preparat był podawany podskórnie 2 razy w tygodniu przez 6 tygodni. Preparat znosił takie objawy jak: kichanie, wypływ wodnistej wydzieliny i kolor błony śluzowej. Nie zaobserwowano żadnych objawów ubocznych. W innej grupie pacjentów (129 osób) z astmą oskrzelową preparat podawano podobnie tzn. 2 razy w tygodniu podskórnie przez 6 tygodni. Zaobserwowano znaczący spadek ilości astmy oskrzelowej, kaszlu i świstów w płucach. Jedynie u 2 pacjentów z badanej grupy zaobserwowano objawy uboczne pod postacią obrzęku i zaczerwienienia w miejscu zastrzyknięcia. [10]

W badaniach przeprowadzonych w 1989 roku w Szwajcarii podawano preparat Histaglobin -Triplex w leczeniu pyłkowicy traw. W grupie kontrolnej podawano jedynie ludzką γ -globulinę. Preparat podawano częściowo przez sezonem, a częściowo w sezonie. U wszystkich pacjentów wykazano wyższość stosowanego Histaglobin-Triplex nad ludzką γ -globuliną. [1] Ilość stosowanych leków w sezonie była znacząco mniejsza w grupie leczonej lekiem aktywnym niż placebo. Nie obserwowano żadnych objawów ubocznych. Lek nie wypływał na reakcję skórą powodowaną przez alergeny roślin. Jedynie w teście RAST wykazano nieznacznie zmniejszanie się poziomów swoistych IgE.[10]

Uważa się, że atopowe zapalenie skóry jest wynikiem wpływu czynników antygenowych na skórę. Jednak stosowanie immunoterapii w wielu przypadkach nie przynosi spodziewanych efektów. Nahm D. i wsp przeprowadzili badanie mające na celu wykazanie korzystnego wpływu Histaglobuliny dodanej do klasycznej immunoterapii. Badano 20 pacjentów z atopowym zapaleniem skóry, u których leczenie farmakologiczne i immunoterapia swoista nie przyniosła poprawę ich stanu klinicznego. Wszyscy oni byli uczuleni na roztocza kurzu domowego. W otwartej pilotażowej próbie poddano ich terapii polegającej podawaniu ekstraktu roztoczy kurzu domowego i Histaglobuliny. Terapia trwała 12 miesięcy. Stan kliniczny był oceniany według kryteriów SCORAD. Wartość SCORAD znacząco zmniejszyła się. Z bazowej 43.6 +/- 15.9 do 27.8 +/- 18.3 po 6 miesiącach do 18.3 +/- 14.9 po 12 miesiącach leczenia. W konkluzji autorzy wskazują na znaczący, korzystny wpływ dodania Histaglobuliny do klasycznego protokołu immunoterapii.[11]

W 1999 roku w Rosji przeprowadzono badanie oceniające wpływ leczniczy Histaglobuliny na przebieg przewlekłej pokrzywki i alergicznego nieżytu nosa. Lek podawano 45 pacjentom z chronic urticaria i alergicznym nieżytem nosa, u których występowały duże odczyny skórne na alergeny roztoczy i pyłków roślin.

Histaglobulina podawana była podskórną 2 x w tygodniu, przez 3 tygodnie. Następnie 1 x 30 dni podawano kolejny zastrzyk jako dawkę podtrzymującą. Ustąpienie lub znaczne złagodzenie objawów uzyskano w 80% pacjentów z przewlekłą pokrzywką. Natomiast dobre i bardzo dobre rezultaty osiągnięto w 82,5% przypadków rhinitis allergica.[12]

Jankowska i Wsp. [13] przeprowadziła badania kliniczne nad wpływem Histaglobuliny na wyniki testów skórnych i objawy kliniczne u pacjentów cierpiących na atopową astmę oskrzelową. Zarówno reakcję skórne jak i objawy kliniczne astmy oskrzelowej uległy znacznemu złagodzeniu.

Atopowe zapalenie skóry jest częstym (20% populacji) schorzeniem atakującym dzieci. Podjęto też próby stosowania Histaglobuliny w tej chorobie. Paci i wsp. [14] ocenił wpływ podawanej podskórną Histaglobuliny na przebieg atopowego zapalenia skóry. Badano 42 pacjentów, których podzielono na 2 grupy.

Pierwszą grupę stanowili pacjenci w wieku pomiędzy 5, a 9 rokiem życia. Drugą grupę stanowili pacjenci w wieku od 2 do 5 roku życia. Lek podawano w fazach. W pierwszej fazie lek podawano w dawkach wzrastających od 1/3 do 1 ampułki co 4 – 6 dni. W drugiej fazie tzw. podtrzymującej podawano 9 zastrzyków (1 amp. - 2 ml) co dwa lub cztery tygodnie. Oceniano wpływ leku na 4 parametry: świąd skóry, zaczerwienienie, wysięki, zadrapania. Wszystkie te objawy zmniejszyły się, szczególnie w fazie pierwszej. U większości pacjentów doszło do znacznego złagodzenia objawów a u części zmiany ustąpiły zupełnie, w konsekwencji autorzy uznają, że Histaglobina jest lekiem satysfakcjonującym w terapii atopowego zapalenia skóry.

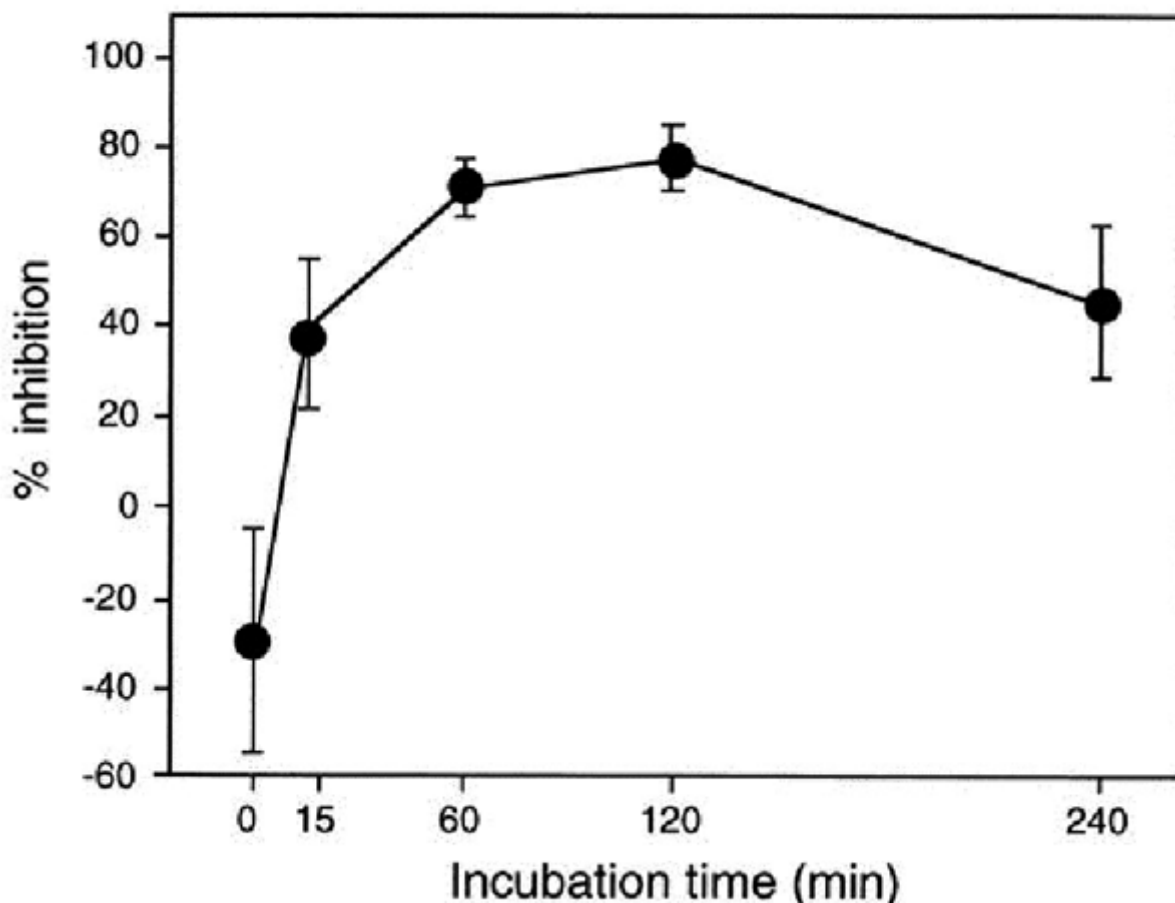
Podjęto też próby stosowania Histaglobuliny w nawrotowych wrzodziejących zapaleniach błony śluzowej jamy ustnej. Sadek i wsp. [15] wykazał dobry terapeutyczny wpływ

Histaglobuliny w stomatitis ulcerosa. Wyniki tych badań były potwierdzone przez innych autorów i tak Buczyłko i wsp. [16] uzyskali pozytywne efekty terapeutyczne w nawrotowych stanach zapalnych układu oddechowego. Badania nad wpływem histaminopeksji na przebieg astmy oskrzelowej przeprowadził Liebhart [17]. Histaminopeksję badano u pacjentów z astmą oskrzelową przed i po podaniu Histaglobuliny. Lek podawano w 3 zastrzykach (1 amp.) co 7 dni. Wartości histaminopeksji po podaniu leku wzrosła o 240% i dobrze korelowała ustępowaniem objawów klinicznych. Autorzy dochodzą do wniosku, że histaminopeksja może odgrywać pewną rolę w etiopatogenezie chorób alergicznych. Podobne efekty terapeutyczne uzyskiwali inni autorzy [18,19].

Histaglobulina ma także silne działanie immunosupresyjne. Wykazano to w teście zahamowania akumulacji eozynofików do jamy otrzewnowej myszy uprzednio immunizowanej pyłkiem ambrozji. Kompleks histaminy z mysią γ -globulina podany w dawce 150 mg/kg/dzień działał tak samo silnie jak Cyklosporyna A [23].

2
RYC.

Znaczenie czasu inkubacji histaminy i γ -globuliny na zdolność hamowania przez ten kompleks akumulacji eozynofików [23]

J.Allergy,Clin immunol. 1997 Dec.100.809-16 [23]

Farmakokinetyka

W skład Histaglobuliny wchodzi dwuchlorowodorek histaminy i oczyszczona γ -globulina ludzka (IgG) otrzymana z osocza zdrowych dawców krwi. Po podaniu Histaglobuliny dochodzi do syntezy przeciwciał antyhistaminowych, które wiążą uwolnioną histaminę zmniejszając znacznie objawy chorobowe.

Surowica krwi osób zdrowych ma zdolność wiązania i uwalniania wolnej histaminy (histaminopeksja). Po podaniu Histaglobuliny pacjentom cierpiącym na choroby alergiczne dochodzi do wzrostu siły aktywności histaminopeptycznej białek osocza, co tłumi lub całkowicie eliminuje objawy chorobowe.

Współczesne prace dotyczące mechanizmów działania Histaglobuliny

Histaglobulina jest stosowana w szerokim spektrum chorób alergicznych, włączając w to astmę oskrzelową, alergiczny nieżyt nosa i atopowe zapalenie skóry. Aby dokładnie wyjaśnić mechanizm działania tego leku posłużono się modelem mysiej astmy oskrzelowej. Myszy były immunizowane dootrzewnowo za pomocą oralbuminy, którą podawano przed i po podaniu Histaglobuliny. Po dootrzewnowym podaniu oralbuminy dochodzi do wzrostu poziomu surowicznych IL-4, TNF- α oraz podwyższony został poziom totalnych i specyficznych IgE i IgG1.

Podanie Histaglobuliny prowadziło do spadku poziomu tych wskaźników. Poziomy surowicznych IgE i IgG1 obniżały się kolejno o 50% i 45%. Została zmniejszona aktywność IL-4 i TNF- α .

Zmiany te doprowadziły do wzrostu mediatorów supresujących reakcje alergiczną takich jak : INF- γ i IgG2a. Wpływ hamujący na reaktywację reakcji alergicznej był nadal obserwowany w 1 miesiąc po immunizacji.

Badania te wskazują, że Histaglobina moduluje odpowiedź Th1/Th2 w kierunku Th1 [21].

Przeprowadzono też badania nad wpływem histaglobiny na czynniki jądrowy NF- κ B.

Czynnik ten odgrywa kluczową rolę w ekspresji szeregu genów zaangażowanych w reakcje alergiczne i infekcyjne. Bierze on udział w ekspresji genów odpowiedzialnych za syntezę IL-1B, TNF- α , IL-16 i LAM (Leukocyte adhesion molekule).

-Histaglobina blokuje ekspresję cytokin. Tłumienie syntezy tych cytokin jest szczególnie wyraźne, gdy do hodowli komórek Th produkujących te cytokiny doda się phytohaemagglutyniny (PHA) lub aktywatora lipopeptydowego dla makrofagów LP [3] CSK [4].

Uważa się, że hamujący efekt Histaglobuliny na aktywację NF- κ B i uwalnianie cytokin jest podstawowym mechanizmem antyalergicznego działania tego leku [22,23].

Badania i prace autorów polskich

Od wielu lat były i są nadal prowadzone badania nad kompleksem histaminy z γ -globuliną. Dobre rezultaty w leczeniu astmy oskrzelowej i atopowym zapaleniu skóry uzyskiwali Jankowska i Małolepszy [13]. Autorzy stwierdzają, że Histaglobulina powinna być stosowana we wczesnym stadium choroby oraz że u żadnego z 40 badanych nie stwierdzono objawów ubocznych.

Metodyka stosowania preparatu

Różni autorzy podają różne schematy podawania leku. Producent podaje, że w leczeniu podstawowym u osób dorosłych lek stosuje się podskórnie w 3 dawkach w odstępach 4 – 7 dni. Następnie stosuje się leczenie podtrzymujące co 4 lub 8 tygodni lub też jak pisze producent 1 ampułką (2 ml) preparatu podawać co 2 lub 3 miesiące. Za dawkę dla dzieci

producent zaleca 0,25 ml preparatu. Jednak autorzy włoscy [14] u dzieci zaczynają podawanie od 1/3 ampułki zawierającej 2 ml preparatu. A następnie w zależności od grupy wiekowej dawkę zwiększa się lub pozostawia na tym samym poziomie.

Inni autorzy podają, że preparat należy stosować co 3-4 dni przez okres od 3 do 6 tygodni.

Wydaje się, że schematy podawania preparatu ustalone są empirycznie na podstawie własnych doświadczeń autorów.

Przeciwwskazania i objawy uboczne

Preparatu nie należy stosować w:

- ciąży
- ostrych stanach alergicznych
- zapaleniu płuc
- zapaleniu nerek
- zapaleniu dróg żółciowych
- zaostrzeniu przewlekłych infekcji
- nadwrażliwości na immunoglobuliny ludzkie

Generalnie Histaglobina jest lekiem bezpiecznym, dobrze tolerowanym. Leku nie powinno się stosować w okresie ostrych stanów alergicznych (ostry stan atopowego zapalenia skóry, napady astmy oskrzelowej). Podanie wówczas leku może zaostrzyć stań chorobowy.

W badaniach na zwierzętach laboratoryjnych takich jak świnki morskie, szczury i białe myszki wykazano, że preparat ten jest nieszkodliwy i nie wykazuje cech toksycznych.

Wnioski

Na podstawie własnego doświadczenia i danych z piśmiennictwa [13,16,17,23] oceniam, że Histaglobulina jest lekiem skutecznym i bezpiecznym. □

Pracę nadesłano 2013.12.10

Zaakceptowano do druku 2013.12.12

Wkład pracy:
według kolejności autorów.
Konflikt interesów nie występuje.

Piśmiennictwo dostępne w redakcji.

[Zamknij](#)

[Drukuj](#)